

אגרות קודש

בד בבד, באותו יום של ראש-חודש ניסן, ציווה הקב"ה לבני ישראל על קרבן הפסח וחג הפסח, ועל הדרך שבה צריכים בני ישראל לחגוג את חג "זמן חרותנו", לא רק כחרות משעבוד גופני, כי אם גם – ובעיקר – "זמן חרותנו" במובן הרוחני, השתחררות מן ההשתעבדות הרוחנית למצרים של אז ול"מצרים" שבכל הזמנים ובכל המקומות.

זו הוראה עיקרית בתורה ("תורה" – מלשון: הוראה) והרי התורה היא נצחית, וכל הוראותיה הן נצחיות ותקיפות בכל הזמנים ובכל מקום שבו נמצאים יהודים, ובמיוחד ההוראות הקשורות בחג הפסח, זמן חרותנו, החג המהווה הכנה למתן-תורה ולקבלת התורה.

כיון שהשנה הנוכחית היא שנה מעוברת, המבטאת בפועל את ענין המצוה של קידוש החודש ועיבור השנים, כאמור לעיל, הרי עתה הזמן להתבונן במשמעות הענין של שנה מעוברת, אשר – ככל ענין אצל יהודים – הדבר קשור בראש ובראשונה עם יהדות, תורה ומצוות בחיי יום יום.

במיוחד הדברים אמורים ביום הראשון של חודש ניסן, שעד ליום זה הי' בית-הדין יכול "לעבר" את השנה, לעשות שנה פשוטה – שנה מעוברת.

ראש חודש הגאולה "גואל" אותנו גם מספק זה, ומעניק את הוודאות ואת הכח לנכונות "לקבל" את מצוות הפסח וקרבן הפסח, וכעבור שבועיים לצאת מ"מצרים" על כל משמעויות המושג, וממילא גם את ספירת העומר וכו' – עבודת השם של כל העתיד.

בהתחשב בכך שכבר דובר פעמים מספר בנושא זה של שנת-עיבור, נתעכב כאן רק על נקודה אחת בענין זה ושייכותה המיוחדת לעבודת השם, שהרי עבודת השם היא היסוד לחרות אמיתית, כפי שחכמינו מסבירים שבן-חורין אמיתי, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה וחי על-פי התורה.

* * *

בד בבד . . . ציווה: וראה מכילתא עה"פ וילכו ויעשו (בא שם, כח), הובא בפרש"י שם: מכיון שקבלו עליהם מעלה עליהם וכו'.

בד בבד . . . הפסח: להעיר מפרש"י (מגילה כט, א) ד"ה ברביעית (בנוגע לפרשת החודש) – ששם פרשת הפסח.

ציווה . . . על קרבן הפסח וחג הפסח: בא שם, ג ואילך.

חרותנו במובן הרוחני: ראה ז"ח ר"פ יתרו. זח"ב מ, א. וראה גם תקו"ז תקנ"ו (צז, סעי"ב). וראה גם בהנסמן להלן הע' ד"ה כפי שחכמינו מסבירים.

ול"מצרים" שבכל הזמנים: להעיר מב"ר פט"ז. ה: כל המלכיות (הגליות) נקראו על שם מצרים על שם שהם מצירות לישראל.

"תורה" – מלשון: הוראה: זח"ג נג, ב.

התורה היא נצחית וכו': רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט. הל' מלכים פ"א סוף ה"ג. פיה"מ סנהדרין הקדמה לפרק חלק היסוד התשיעי. וראה גם תניא רפ"ז. ובכ"מ.

החג המהווה הכנה למתן-תורה ולקבלת התורה: שמות ג, יב: בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה. ולהעיר מפרש"י שם (משמו"ר פ"ג, ד): זכות יש לישראל שיצאו ממצרים כו' שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה.

השנה הנוכחית היא שנה מעוברת: עיבור ושלימות במספר ימים הכי גדול שאפשר להיות בשנה, שפ"ה. וראה ל"ת להאריז"ל ר"פ וארא. קה"י ערך שפה. וש"נ.

להתבונן . . . קשור . . . עם יהדות: ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט (כש"ט – הוצאת קה"ת – הוספות ס"י קצו. קכט. וש"נ. "היום יום" ט"י אייר). תורת הה"מ (לקו"א – הוצאת קה"ת - ס"י ריג).

שעד ליום זה: רמב"ם הל' קידוש החודש פ"ד הי"ד. ועיי"ש באריכות לשונו.

ואת הכח: וי"ל שהוא ע"ד הגאולה בעתה או אחישנה (סנהדרין צח, א). ובנוגע לקידוש החודש – ע"י בי"ד או שכבר קדשוהו שמים (ר"ה כד, א).

כח: להעיר שגם בשנה מעוברת – בר"ח ניסן דוקא "נוזכרים ונעשים" דברי פי החודש והפסח.

לצאת מ"מצרים" על כל משמעויות המושג: ראה בהנסמן להלן הע' ד"ה כפי שמוסבר.

דובר פעמים מספר: ראה מכ"ו וא"ו תשרי היתש"ח (נדפס בלקו"ש ח"י"ד ע' 478 ואילך), וא"ו תשרי שנה זו, ועוד – בארוכה.

כפי שחכמינו מסבירים: אבות פי"ו מ"ב. וראה גם שמו"ר פמ"א, ז. ויק"ר פי"ח, ג. זח"ב קיג, סעי"ב ואילך. ז"ח צז, ב. ועוד.

עוסק בתורה וחי: ראה ב"ח לטווא"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר וד"ה ונוסחא. ט"ז לשו"ע שם סק"א. סה"מ קונטרסים ח"א רנח, א ואילך. תרפ"ח ע' קיב. שם ע' קצו. לקו"ש ח"י"ד ע' 1230 ואילך.